

Jürgen Borchardt – Erika Bleibtreu, Ein elamischer Page in der Entourage des persischen Großkönigs im Westfries des Heroons von Zēmuri/Limyra

Zusammenfassung: Die Studie versucht, das antiquarische Detail einer Ballonmütze im Westfries des Heroons von Limyra von Anfang des 4. Jhs. v. Chr. als achaimenidische Standestracht im Umfeld der Satrapenhöfe zu identifizieren. Ihren Ursprung hat diese Kappe im Ornat elamischer Fürsten und Könige, wie die assyrische Kunst bezeugt. Ikonographische Untersuchungen zum Pagencorps an den Königshöfen in Lykien und Makedonien und in der gräko-persischen Kunst verifizieren den hermeneutischen Ansatz, dass die Institution als Eliteschule des hohen Militärs im Rahmen der imitatio regis von den Achaimeniden eingeführt wurde, wie Zeugnisse aus Ägypten, Syrien, Lykien, Karien und der daskylitischen Satrapie belegen. Erstmals wird versucht, das Pagencorps auch in den Reliefzyklen der assyrischen Paläste nachzuweisen – im Gegensatz zur Altorientalistik, die in den relevanten Personen der Entourage des Monarchen Eunuchen erkennt. Der reitende Ballonmützen-Träger von Limyra lässt sich daher als Page des berittenen persischen Großkönigs interpretieren – im Gegensatz zu den Pagen des lykischen Königs, die ihren Herrn zu Fuß begleiten.

An Elamite Page in the Entourage of the Persian King in the West Frieze of the Heroon at Zēmuri/Limyra

Abstract: The study attempts to identify the antiquarian detail of a balloon-shaped cap in the west frieze of the Heroon at Limyra from the early 4th century B. C. as Achaemenid dress of persons of rank associated with the satraps' courts. This style of cap originates in the apparel of Elamite princes and kings, as is attested in Assyrian art. Iconographic analyses of the page corps at the royal courts in Lycia and Macedonia and in Graeco-Persian art verify the hermeneutic proposition that the institution was introduced by the Achaemenids as an elite school for upper echelons of the army within the framework of imitatio regis, as evidence from Egypt, Syria, Lycia, Caria and the Daskylitic satrapy demonstrates. An attempt is made here for the first time to localize the page corps also in the relief cycles of the Assyrian palaces – contrarily to Ancient Oriental studies, which see the relevant persons of the monarch's entourage as eunuchs. The mounted wearer of the balloon-shaped cap at Limyra can therefore be interpreted as a page of the Persian king (also on horseback) – as opposed to the pages of the Lycian king, who accompanied their sovereign on foot.

Zēmuri/Limyra Heroon'unun Bati Frizinde Pers Krali Maiyetindeki Bir Elam Hizmetkârı

Özet: Bu makale, M. Ö. 4. yüzyıla ait olan, Limyra Heroon'unun batı frizinde yer alan bir balon başlık detayını, satrap sarayı çevresindeki Akhamenid varlığına ilişkin olarak tanımlamaya çalışmaktadır. Bu başlık türü, kökenini, Assur sanatının gösterdiği gibi, Elam prens ve krallarının taçlarından almaktadır. Likya ve Makedonya'daki ve Greko-Pers sanatındaki, kral saraylarında bulunan page [genç, asil hizmetkâr] birliklerine ilişkin ikonografi k incelemeler, Mısır, Suriye, Likya, Karya ve Daskyleion satraplıklarının kanıtladığı gibi yüksek subayların elit okulu kurumunun imitatio regis kapsamında Akhamenidler'den alındığı şeklindeki hermenötik yaklaşımı doğrulamaktadır. Burada ilk defa – krallık maiyetindeki önemli kişiler arasında hadımları da sayan Eski Doğu Kültürleri biliminin görüşüne karşıt olarak – page birlikleri Assur sarayı rölyef dizilerinde de saptanmaya çalışılmıştır. Limyra'nın balon başlıklı süvarisi – Likya kralının efendilerine yaya olarak eşlik eden hizmetkârlarının aksine – atlı Pers kralının hizmetkârı olarak yorumlanabilir.

Thomas Corsten – Oliver Hülten, Zwischen den Kulturen. Feldforschungen in der Kibyris. Bericht zu den Kampagnen 2008–2011. Mit Beiträgen von Jörg Gebauer und Kathrin B. Zimmer

Zusammenfassung: Seit 2008 finden in dem als Kibyris bezeichneten westlichen Teil der Provinz Burdur Feldforschungen statt, die das Ziel haben, die Kenntnis der Geschichte und der materiellen Hinterlassenschaften dieser zwischen Lydien, Phrygien, Pisidien, Lykien und Karien gelegenen Kulturlandschaft zu erhellen. Angesichts der Größe des zu erforschenden Gebiets wurden drei Schwerpunkte für die Begehungen ausgesucht, die im Süden, im Zentrum und im Norden der Region gelegen sind. Während sich die Forschungen im südlichen und nördlichen Bereich der Kibyris vor allem auf archaische Fundstellen konzentrierten und dabei mit großer Wahrscheinlichkeit die lydische Vorgängersiedlung des in hellenistischer Zeit von Pisidern gegründeten Kibyra identifiziert werden konnte, ergaben die Fundstellen im zentralen Bereich des Gebiets Aufschluss über die hellenistischen und kaiserzeitlichen Siedlungsstrukturen.

Between the Cultures. Fieldwork in the Kibyris. Report on the Campaigns of 2008–2011. With Contributions by J. Gebauer and K. B. Zimmer

Abstract: Fieldwork has been in progress in the Kibyris, as the western part of the Province of Burdur is called, since 2008. The aim of the project is to discover more about the history and the material culture of this inhabited region, which lies between Lydia, Phrygia, Pisidia, Lycia and Caria. In view of the size of the region to be explored, three areas have been singled out for survey work; these lie in the south, the centre and the north of the region. In the southern and northern zones of the Kibyris, research has focused primarily on Archaic find sites, and in the process we have in all probability identified the Lydian settlement pre-existing Kibyra, which was founded in Hellenistic times by Pisidians. The find sites in the central zone, by contrast, have yielded information about the Hellenistic and Imperial-era settlement structures.

Kültürler Arasında. Kibyris'te Alan Araştırmaları. 2008–2011 Sezonu Raporu. J. Gebauer ve K. B. Zimmer'in Katkılıyla

Özet: 2008'den bu yana, Burdur ilinin Kibyris olarak adlandırılan batı bölümünde, Lidya, Frigya, Pisidya, Likya ve Karya arasında yer alan bu kültür bölgesinin maddi kalıntıları ve tarihi üzerine bildiklerimizi artırmayı amaçlayan alan araştırmaları yapılmaktadır. Araştırılan bölgenin büyüklüğü göz önünde tutularak, yüzey araştırmaları için üç ana nokta seçilmiştir; bu yerlerin biri bölgenin güneyinde, biri merkezinde, biri de kuzeyinde bulunmaktadır. Kibyris'in kuzey ve güneyindeki araştırmalar öncelikle arkaik buluntu yerlerine odaklanmış ve Hellenistik dönemde Pisidyalılar tarafından kurulan Kibyra'nın Lidyalı öncel yerleşimi oldukça güvenli bir biçimde tanımlanabilmiştir. Bölgenin merkezindeki buluntu yerleri ise Hellenistik dönem ve İmparatorluk dönemi yerleşim yapısı göstermektedir.

Serra Durugönül – Ahmet Mörel, Nachweis des Judentums im Rauhen Kilikien und seine Beziehungen zum Heidentum

Zusammenfassung: Die neuesten Forschungen im Rauhen Kilikien haben gezeigt, dass viele Hinterlassenschaften auf die Anwesenheit von Juden deuten. Die epigraphischen Funde in Siedlungen wie Corycus, Diocaesarea oder Seleucia sind ein wichtiger Bestandteil des hier erforschten Materials. Diese schriftlichen Zeugnisse sind zum Teil schon publiziert und ihre

Verbindung mit den Juden aufgezeigt worden; bei 21 weiteren publizierten Inschriften mit jüdischen Namen wurde der Bezug zu den Juden bisher nicht erkannt. Diese Inschriften geben Hinweise auf die gesellschaftliche Stellung der Juden in der Region. Neben den epigraphischen Funden belegen auch Reliefs der Menorah die Anwesenheit von Juden. Ein besonders interessantes Beispiel ist das Felsrelief einer in einer Nische stehenden Athena in Sömek bei Silifke, auf dessen Pilastern zwischen paganen Symbolen auch eine Menorah dargestellt ist. Während die Menorahdarstellung auf dem Athenarelief zusammen mit anderen paganen Symbolen auftritt, haben Surveys im Gebiet gezeigt, dass sich weitere Menorahdarstellungen im olbischen Territorium in ländlichen Siedlungen wie in Sömek Örendibi, Çatıören, Köşkerli und Corycus entweder zusammen mit paganen Symbolen oder alleine befinden. Der Kontext dieser Funde zeigt, dass Juden, Heiden und Christen von der hellenistischen bis zur spätantiken Zeit zusammen gelebt und sich gegenseitig beeinflusst haben.

Evidence of Judaism in Rough Cilicia and its Associations with Paganism

Abstract: Abundant evidence for Jewish presence has been attested in the course of research in Rough Cilicia in recent years. The first category of evidence evaluated in this paper consists of epigraphic material from settlements such as Corycus, Diocaesarea and Seleucia; some of these inscriptions have been already published and are proven to have been associated with Jews, while the Jewish associations of twenty-one other inscriptions containing names of Jewish have not been previously recognized. Information in these inscriptions sheds light on the social and economic conditions of the Jews in the region. In addition to the epigraphic material, menorah reliefs indicating Jewish presence in the region are examined. A relief of a menorah carved next to a relief of Athena in the village of Sömek near Silifke (Seleucia) is noteworthy for it being placed next to a pagan symbol. Surveys in the region have brought to light the presence of similar menorahs and Pagan symbols at rural settlements such as in Örendibi near Sömek, Çaltıören, Köşkerli and Corycus. Altogether, these data illuminate the ways in which Jews lived together with Pagans and Christians and influenced each other culturally.

Dağlık Cilicia'da Yahudiliğin izleri ve Paganizm ile ilişkisi

Özet: Dağlık Cilicia Bölgesi'nde son yıllarda yapılan çalışmalar ile bölgede Yahudilerin varlığına işaret eden birçok buluntunun olduğu görülmüştür. Çalışma içerisinde değerlendirilen verilerin bir kısmını Corycus, Diocaesarea, Seleucia gibi yerleşimlerden ele geçen epigrafik buluntular oluşturmaktadır. Çalışma içerisinde değerlendirilen bu yazıtların bir kısmı daha önce yayınlanmış ve Yahudilere ait oldukları kesin olarak ortaya konulmuştur; bunların yanısıra Yahudilere ait olabilecekleri önerilmemiş olan ancak Yahudi kökenli isimlerin bulunduğu yirmi bir yazıt da burada ele alınmıştır. Bu yazıtlar üzerindeki veriler bölgedeki Yahudilerin durumlarının anlaşılmasına olanak sağlamıştır. Epigrafik verilerden başka, Yahudilerin bölgedeki varlıklarına işaret eden menorah kabartmaları da çalışma içerisinde değerlendirilmiştir. Özellikle Silifke ilçesine bağlı Sömek köyündeki Athena kabartmasının hemen yanında yer alan menorah kabartmasının, Athena'nın yanısıra pagan semboller ile birlikte betimlenmiş olması dikkat çekicidir. Bölgede yürütülen yüzey araştırmaları Sömek Örendibi, Çatıören, Köşkerli ve Corycus gibi Olba Territoriumundaki kırsal yerleşimlerde menorahların tek başına veya Pagan semboller ile birlikte betimlendiği benzer örneklerin var olduklarını ortaya koymuştur. Bütün veriler birlikte değerlendirildiğinde Hellenistik Dönemden Geç Antik Döneme kadar bölgede Yahudilerin pagan ve Hıristiyanlar ile birlikte yaşadıklarını ve kültürel anlamda da birbirlerini etkilediklerini ortaya konulmuştur.

Şehrazat Karagöz – Denis Mohr, Neue Fragmente sepulkraler Reliefplastik im Archäologischen Museum Istanbul

Zusammenfassung: Während der Restaurierungsarbeiten an der Theodosianischen Landmauer in Istanbul in der zweiten Hälfte der 1980er und Anfang der 1990er Jahre wurden verschiedene Grabkammern und Bodengräber entdeckt, aber auch zahlreiche Sarkophagfragmente. Unter diesen fallen 16 Fragmente mit figürlichem Dekor auf. Sie werden im vorliegenden Aufsatz erstmals vorgestellt. Nur ein Fragment ist kaiserzeitlich zu datieren; die übrigen können frühbyzantinischen Werkstätten zugeschrieben werden. Sie erweitern unsere Kenntnis über die östliche Sarkophagplastik erheblich, indem sie zeigen, dass die Sarkophagproduktion im Osten eine ähnliche Breite an thematischen und formalen Varianten besessen haben muss wie man es aus dem spätantik-frühchristlichen Rom kennt.

New Fragments of Sepulchral Relief Carving in the Istanbul Archaeological Museum

Abstract: During restoration work on the Theodosian land walls in Istanbul in the second half of the 1980s and early 1990s, various burial chambers and ground burials were discovered in addition to a number of sarcophagus fragments. Among the latter, 16 fragments bear figural decoration, and are presented in the following article for the first time. Only one fragment is datable to the Imperial era; the remainder can be attributed to early Byzantine workshops. They considerably enlarge our knowledge of Eastern sarcophagus carvings in as much as they show that, in the East, sarcophagus production must have been as rich in thematic and formal variation as it was in Rome in late antiquity and the early Christian era.

İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ndeki Yeni Sepulkral Rölyef Parçaları

Özet: 1980'lerin ikinci yarısı ile 1990'ların başında İstanbul'daki Teodosius kara surlarında yapılan restorasyon çalışmaları sırasında çeşitli mezar odaları ve toprak mezarlarla birlikte birçok lahit parçası da bulunmuştu. Bunların arasında figür bezemeli 16 parça göze çarpmaktadır. Bu parçalar bu makalede ilk kez tanıtılmaktadır. Yalnızca bir parça İmparatorluk dönemine tarihlenebilmekte, geri kalanının Erken Bizans atölyelerine ait oldukları belirlenebilmektedir. Söz konusu parçalar doğu lahit heykeltıraşisi üzerine bilgilerimizi kayda değer ölçüde artırmakta ve aynı zamanda doğudaki lahit üretiminin, Geç Antik-Erken Hıristiyanlık dönemi Roma'dan bilinen, konu ve biçim açısından benzer bir çeşitliliğe sahip olması gerektiğini göstermektedir.

Manolis Manoledakis, Hekate mit Apollon und Artemis auf einer Gemme aus der südlichen Schwarzmeer-Region

Zusammenfassung: Dieser Artikel behandelt eine römische Gemme, die an der Südküste des Schwarzen Meeres erworben wurde. Sie stellt drei Figuren dar, angeordnet zwischen zwei Säulen. Zwei dieser Figuren sind als Apollo und Artemis zu identifizieren, während die Identität der dritten unklar bleibt und keine eindeutige und unumstrittene Interpretation gegeben werden kann. Durch Betrachtung der Verbindungen von sowohl Artemis als auch Apollo zu Hekate – letzterer vor allem in seiner Rolle als Agyieus, worauf eventuell durch die beiden Säulen angespielt wird – werde ich versuchen zu zeigen, dass die Figur zur Rechten niemand anderes als Hekate selbst ist. Zusammenfassend werde ich ebenfalls eine weitere Interpretation der Szene anbieten.

Hekate with Apollo and Artemis on a Gem from the Southern Black Sea Region

Abstract: This paper discusses the scene on a Roman gem acquired on the south coast of the Black Sea, depicting three figures between two columns. Two of these figures are identified as Apollo and Artemis; for the third, there is no clearly formulated identification, let alone a consensus of opinion. By examining the relation of Hekate with both Artemis and Apollo, the latter particularly in his guise as Agyieus, as is perhaps indicated by the two columns, I endeavour to show that the figure on the right is no other than Hekate. In concluding, I also offer a further interpretation of the scene.

Güney Karadeniz Bölgesinden Bir Gem Üzerinde Apollon ve Artemis ile Hekate

Özet: Makale, Karadeniz'in güney kıyısından, Roma dönemine tarihlenen bir gem ile ilgilidir. Gem, iki sütun arasında düzenlenmiş üç figür göstermektedir. Bu figürlerden ikisi Apollon ve Artemis olarak tanımlanabilmekte, ancak üçüncünün kim olduğu açıkça belirlenememekte ve şüphe götürmez bir yoruma olanak vermemektedir. Artemis'in ve Apollon'un Hekate ile olan bağlantısını inceleme yoluyla – özellikle Apollon'un iki sütun arasında oynadığı Agyieus rolü – sağdaki figürün Hekate'den başkası olmadığını göstermeyi deneyeceğim. Özet olarak, söz konusu sahnenin yorumunu da sunacağım.

Philipp Niewöhner – Urs Peschlow, Neues zu den Tetrarchenfiguren in Venedig und ihrer Aufstellung in Konstantinopel

Zusammenfassung: Im Chiostro di Sant'Apollonia östlich neben San Marco in Venedig gibt es ein bislang unbekanntes Schaftfragment einer Porphyrsäule. Es stammt sicherlich von demselben Säulenmonument wie die Tetrarchenfiguren an der Schatzkammer von San Marco, und wahrscheinlich gehörte auch die davor auf dem Markusplatz aufgestellte Pietra del bando dazu. Ein weiteres, zweifellos zugehöriges Fragment derselben Figurengruppe hat sich in Istanbul gefunden und belegt, daß das Säulenmonument dort bereits zersägt war und in Einzelteilen nach Venedig gelangte, sicherlich im Anschluß an den vierten Kreuzzug und die venezianische Eroberung Konstantinopels. Vielleicht sägten die Venezianer die Stücke selbst auseinander, damit sie leichter zu transportieren waren, oder das geschah bereits in frühbyzantinischer Zeit, als das Monument aus einer tetrarchischen Residenzstadt in die neue Hauptstadt Konstantinopel gebracht wurde. Damals könnte das Zersägen nicht zuletzt dazu gedient haben, aus einer der Säulen einen kleinen Porphyrobelisken herauszuschälen, den Theodosios I. auf demselben Platz aufstellen ließ, der nach den einander umarmenden Figuren Philadelphion genannt wurde.

New Findings on the Tetrarch Figures in Venice and Their Display in Constantinople

Abstract: The Chiostro di Sant'Apollonia to the east of San Marco in Venice houses a hitherto unpublished fragment of a porphyry column. The fragment can be identified as a part of the columns that once carried the porphyry Tetrarchs, which are today built into the treasury of San Marco. The Pietra del bando on the square in front of San Marco may also have belonged to the same monument. A heal that is missing from the Tetrarchs in Venice was found near the Philadelphion at Istanbul, and the name of the Philadelphion derives from the Tetrarchs being linked in a brotherly embrace; the heal proves where the columns came from and that they had already been fragmented before they left Constantinople. The Venetians may have taken the monument to pieces themselves in order to facilitate transportation, after they had conquered the Byzantine capital during the Fourth

Crusade. Alternatively the fragmentation may already have effected in the Early Byzantine period, when the columns, that must originally have been standing in one of the residential cities of the Tetrarchy, were brought to Constantinople for the decoration of the new capital. At that time the columns may have been taken to pieces in order to re-cut one shaft in the form of an obelisk that was also erected on the Philadelphion.

Venedik'teki Tetrarkh Heykelleri ve Konstantinopolis'teki Düzenlenmeleri Üzerine Yenilikler

Özet: Venedik'te San Marco'nun doğusunda, Chiostro di Sant'Apollonia'da, şimdiye dek bilinmeyen bir porfir sütunun gövde parçası bulunmaktadır. Bu parça kesin olarak San Marco hazine odasındaki tetrarkh heykelleri gibi aynı sütun anıtından gelmektedir ve kuşkusuz Markus Meydanı'na dikilmiş olan Pietra del bando'ya da aittir. Venedik'teki heykel grubunda eksik olan bir topuk, İstanbul'da Philadelphion yakınında bulunmuş; Philadelphion'un adı da, kollarını birbirlerinin omzuna dostça atmış olan heykel grubuyla açıklanmıştır. İstanbul'da bulunan topuk, Venedik sütun anıtının kesilmiş ve parçalar halinde Venedik'e ulaştırılmış olduğunu kanıtlamıştır. Bu parçaların Venedik'e gidişi, 4. Haçlı Seferi'nin sonu ile Konstantinopolis'in Venedik istilasına uğrayışı sırasında olmalıdır. Venedikliler anıtı daha kolay taşımak amacıyla kendileri parçalara ayırmış olabilecekleri gibi, alternatif olarak sütunlar, henüz erken Bizans döneminde, anıt tetraşik başkentten yeni başkent Konstantinopolis'e taşınırken de parçalanmış olabilir. O dönemde kesim işlemi aynı zamanda, I. Theodosius'un Philadelphion'a diktirdiği, küçük porfir dikilitaşı sütunlardan birinden çıkarmaya da yaramış olma ihtimali de vardır.

Richard Posamentir – Holger Wienholz, Gebäude mit litterae aureae in den kleinasiatischen Provinzen, die Basilika von Berytus und der Jupitertempel von Baalbek

Zusammenfassung: In dem Beitrag wird die in der Mitte des 20. Jhs. ergrabene, der Wissenschaftswelt aber weitgehend unbekannt gebliebene Basilika von Beirut mit ihrer außergewöhnlichen Bauornamentik, vor allem aber mit ihrer Weihinschrift aus litterae aureae besprochen. Diese vergoldeten Bronz Buchstaben, angebracht an der dem Forum zugewandten Langseite, sind aufgrund ihres Materialwertes schon lange von den Architraven entfernt worden, doch ihre in bestimmten Konstellationen auftretenden Befestigungslöcher sind noch deutlich erkennbar. Der technische und inhaltliche Vergleich mit ähnlichen Bauinschriften aus Kleinasien ermöglicht nun eine Entzifferung der in Latein gehaltenen Inschrift, die einerseits belegt, dass es sich bei diesem Seitenschiff bzw. dieser Portikus der Basilika um eine spätere Renovierungsphase des Gebäudes handelt, andererseits aber, dass diese Phase in die Regierungszeit des Kaisers Domitian fällt. Damit ist nicht nur ein chronologischer Fixpunkt für die kaiserzeitliche Bauornamentik der Provinz Syria, sondern auch ein wichtiges Vergleichsmonument für den in bestimmten Details ähnlichen Jupitertempel von Baalbek gewonnen.

Buildings with litterae aureae in the Provinces of Asia Minor, the Basilica of Berytus and the Temple of Jupiter at Baalbek

Abstract: This article discusses the basilica of Beirut – excavated in the middle of the 20th century but still largely unknown among researchers – with its extraordinary architectural ornament, above all its dedicatory inscription in litterae aureae. These gilded bronze letters, attached to the long side facing the forum, were removed from the architraves long ago in view of the value of the material, but their

fixing holes, occurring in certain constellations, can still be clearly made out. Comparison in terms of content and technology with similar building inscriptions from Asia Minor has now made it possible to decipher the inscription. Written in Latin, the inscription attests that this side aisle or portico was the result of a later phase when the basilica was renovated, and that this phase falls in the reign of Emperor Domitian. This provides us with not only a fixed chronological point for the imperial-era architectural ornament in the province of Syria, but also an important monument for comparison with the temple of Jupiter at Baalbek, which is similar in certain details.

Küçük Asya Eyaletlerinde litterae aureae Yazıtlı Yapılar: Berytus Basilikası ve Baalbek Jüpiter Tapınağı

Özet: Bu çalışmanın konusunu, 20. yüzyılın ortalarında kazısı yapılmış olmakla birlikte, bilim dünyasına henüz tanıtılmamış olan mimari bezemeleri alışılmışın dışındaki, özellikle de litterae aureae şeklindeki adak yazıtıyla dikkat çeken Beyrut'taki bazilika oluşturmaktadır. Forumu taşıyan uzun tarafta yer alan bu altınla kaplı bronz harfler, metalin değerinden dolayı uzun zaman önce arşitravdan sökülmüştür. Bununla birlikte, harflerin özel bir konstrüksiyona sahip taşla bağlanma delikleri hala izlenebilmektedir. Benzer teknik ve içeriğe sahip yapı yazıtları Küçük Asya'daki örnekleriyle karşılaştırıldığında, Latince olan bu yazıtın ve bazilikaya ait portikusun yapının geç bir dönemdeki onarım evresine işaret ettiği ve bu evrenin de İmparator Domitianus'un yönetim evresine denk geldiği anlaşılmaktadır. Böylelikle, Suriye Eyaleti Roma Dönemi yapı motifleri için sabit bir kronolojik kanıt elde edilmiş olmaktadır; bunun yanı sıra, bazı detaylarda benzerlik gösteren Baalbek'teki Jupiter tapınağı için de önemli bir karşılaştırma yapısı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Volker Michael Strocka, Bauphasen des kaiserzeitlichen Asklepieions von Pergamon. Mit einem Beitrag von Michael Wörrle

Zusammenfassung: Ch. Habicht hat in seiner Edition der Inschriften des Asklepieions (AvP 8, 3 [1969]) mit scheinbar guten Gründen die These aufgestellt, daß die bisher für antoninisch gehaltenen kaiserzeitlichen Bauten des Asklepieions (das Theater, die Hallen, die sogenannte Bibliothek, das Propylon samt der Hallenstraße, der Obere sowie der Untere Rundbau) ein großartiges Gesamtkonzept seien, das auf die Initiative Kaiser Hadrians zurückgehe. Er datiert folglich alle Bauten in die Zeitspanne von 123 bis 138. Dies ist zur communis opinio geworden, bestätigt erst kürzlich durch A. Hoffmann (in AvP 11, 5 [2011]). Die nähere Betrachtung einiger Inschriften, der relativen Bauabfolgen und vor allem der unterschiedlichen Ornamentik dieser Gebäude kommt zu einem anderen Ergebnis: Die von verschiedenen pergamenischen Honoratioren gestifteten Bauwerke sind der Reihe nach entstanden, angefangen mit dem spätflavischfrühtrajanischen Theater bis zum ca. 150–160 errichteten Unteren Rundbau, der sich nicht als »Großer Kurbau«, sondern als Festhalle für die Kultmähler erweist.

Construction Phases of the Imperial-Era Asclepeion of Pergamon

Abstract: In his edition of the inscriptions from the Asclepeion (AvP 8, 3 [1969]) Ch. Habicht put forward – on seemingly good grounds – the thesis that the Imperial-era structures of the Sanctuary of Asclepius which had until then been regarded as Antonine (the theatre, the stoas, the so-called Library, the propylon including the colonnaded street, the Upper and Lower Rotunda) were part of a grandiose master plan that derived from the initiative of Emperor Hadrian. He thus dates all the buildings to the period from 123 to 138. This has become the communis opinio, confirmed only

recently by A. Hoffmann (in AvP 11, 5 [2011]). However, close inspection of certain inscriptions, the relative construction sequences and above all the differing ornamentation of these buildings produces different findings: the structures, erected by various Pergamene benefactors, were built in succession, starting with the late Flavian-early Trajanic theatre and ending with the Lower Rotunda, built ca. 150–160, which proves to have been, not a »large building for curing the sick«, but a festival hall for ritual feasts.

Pergamon İmparatorluk Dönemi Asklepieion'unun Yapı Evreleri

Özet: Ch. Habicht, Asklepieion yazıtlarını yayınladığında (AvP 8, 3 [1969]) görünüşe göre haklı sebeplerle, daha önceleri Antoninuslar dönemine tarihlendirilen İmparatorluk dönemine ait Asklepieion yapılarının (tiyatroyu, galerileri, kitaplık olarak adlandırılan yapıyı, Propylon ile birlikte bütün galerili caddeyi, yukarı ve aşağı yuvarlak yapıyı) Hadrian dönemine ait olduğu tezini ortaya koymuştur. Kendisi bütün bu yapıları, 123–138 yılları arasına tarihlendirmektedir. Genel olarak kabul gören bu tezi, geçenlerde A. Hoffmann (AvP 11, 5 [2011]) onaylamıştır. Bu yapıya ait bazı yazıtlar, görelî yapı evreleri ve özellikle mimari bezemeler dikkatle incelendiğinde başka bir sonuç ortaya çıkmaktadır: Pergamon'un birkaç önde geleni tarafından başlışlanan yapılar, Geç Flavius-Erken Traian dönemindeki tiyatrodan başlayarak, yak. 150–160 yıllarında yapılan, aşağı yuvarlak yapıya kadar uzanan yapılar, birbiri ardından yapılmıştır. Aşağı yuvarlak yapının »Büyük Kür Yapısı« değil, kült ziyafetlerinin gerçekleştirildiği tören salonu olduğu görülmüştür.

KURZMITTEILUNGEN

Jesko Fildhuth, 500 Reiter und 300 Mönche. Zwei Schriftquellen zu Priene und Umland aus mittelbyzantinischer Zeit

Zusammenfassung: Bislang wurden dem byzantinischen Priene und seiner Umgebung in der Forschung eine geringe wirtschaftliche und politische Bedeutung zugeschrieben. Die Auswertung von zwei bislang für die Region kaum berücksichtigten Schriftquellen mittelbyzantinischer Zeit weist jedoch darauf hin, dass sich in Priene im frühen 10. Jh. ein wichtiger Militärstützpunkt befunden hat, während im 10./11. Jh. in der nahen Umgebung des Ortes ein bedeutendes monastisches Zentrum entstand.

500 Horsemen and 300 Monks. Two Literary Sources on Priene and its Hinterlands in the Middle Byzantine Period

Abstract: Until now Byzantine Priene and surroundings had been accorded little economical and political importance. Recent analysis of two middle Byzantine written sources which so far has not been considered as relevant for the region indicates that during the early 10th century Priene had been an important military base. Furthermore during the 10th/11th century a monastic center had steadily gained influence in the vicinity of Priene.

500 Süvari ve 300 Rahip. Priene ve Çevresini Konu Eden Orta Bizans Dönemi'ne ait İki Yazılı Kaynak

Özet: Yakın zamana kadar Priene kenti ve çevresinin Bizans Dönemi'nde ekonomik ve siyasi açıdan önemli bir yere sahip olmadığı düşünölmekteydi. Bununla birlikte Orta Bizans Dönemi'ne tarihlenen ve daha önce bölge ile ilişkili olarak değeriendirilmemiş olan iki antik kaynağın incelenmesi

sonucunda M. S. 10. yüzyılda Priene’de önemli bir askeri karargâhın bulunduğu, M. S. 10./11. yüzyılda ise kentin yakınlarında önemli bir manastır kompleksinin faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir.

Oliver Hülten, Ein archaisches Felsgrab mit Löwenrelief nahe Alanköy (Provinz Burdur)

Zusammenfassung: Im Zuge von Feldforschungen im nördlichen Teil der Kibyratis ist nahe dem türkischen Dorf Alanköy ein Felsgrab aufgenommen worden. Von besonderem Interesse ist das neben seinem Zugang eingemeißelte Relief, das einen springenden Löwen sowie drei Steinböcke zeigt, und auf der Folie anatolischer und griechischer Löwendarstellungen zu analysieren ist. Die vom Haltungsmotiv her engste Parallele findet sich auf dem so genannten Kybele-Schrein aus Sardis, weshalb für das Relief und das Felsgrab von Alanköy ein lydischer Hintergrund sowie eine Datierung in die erste Hälfte oder sogar das erste Viertel des 6. Jhs. v. Chr. vorgeschlagen wird.

An Archaic Rock-Cut Tomb with a Lion Relief Near Alanköy (Burdur Province)

Abstract: In the course of field research in the northern part of Kibyratis, a rock-cut tomb near the Turkish village of Alanköy has been documented. Of particular interest is the relief carved beside the entrance and showing a leaping lion as well as three ibexes; analysis of the relief draws on Anatolian and Greek lion depictions. With respect to posture, the closest parallel to the lion is to be found on what is known as the Kybele Shrine of Sardis, for which reason a Lydian background as well as a dating to the first half or even the first quarter of the 6th century B. C. are proposed for both the relief and the rock-cut tomb at Alanköy.

Alanköy (Burdur) Yakınlarındaki Aslan Kabartmalı Arkaik Dönem Kaya Mezari

Özet: Kibyratis’in kuzey kesiminde yapılan yüzey araştırmaları sırasında, Alanköy yakınlarında bir kaya mezarı saptanmıştır. Girişinde yer alan ve sıçrayan bir aslan ile üç dağ keçisi betimli kabartma, Anadolu ve Hellen aslan betimlemelerinin incelenmesi konusunda değer taşır. Duruşu bakımından en yakın paraleli Sardis Kybele-mabedi olduğundan dolayı, Alanköy’deki kabartmanın ve kaya mezarının Lydia kökenli olduğu söylenebilir ve M. Ö. 6. yy’ın ilk yarısına veya hatta ilk çeyreğine tarihlenmesi önerilebilir.